

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

JÁN MAZÁK

prezentate la 13 decembrie 2007¹

1. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare este prima care privește interpretarea Directivei 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (denumită în continuare „directiva”)².

4. Rețeaua care face obiectul acțiunii principale este situată la aeroportul Leipzig/Halle și este exploatată de societatea care conduce aeroportul, pentru aprovizionarea proprie și pentru aprovizionarea a 93 de întreprinderi situate în perimetrul aeroportului.

I — Legislația relevantă

2. Dispoziția supusă interpretării Curții este articolul 20 alineatul (1) din această directivă, care se referă la accesul terților la rețelele de transport și de distribuție a energiei electrice.

A — Legislația comunitară

3. Întrebarea adresată are la origine o dispoziție a legislației germane care permite ca rețelele de aprovizionare cu energie situate integral pe terenul unei exploatări (denumite „rețele de exploatare” sau „Betriebsnetze”) să fie scutite, în anumite condiții, în special de la aplicarea principiului accesului terților la rețea.

5. Articolul 2 din directivă cuprinde următoarele definiții:

„În sensul prezentei directive:

5. «distribuție» înseamnă transportul de energie electrică în rețele de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării sale către consumatori, dar fără a include furnizarea;

1 — Limba originală: engleza.

2 — JO 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61.

6. «operator de rețea de distribuție» înseamnă orice persoană fizică sau juridică răspunzătoare de exploatarea, întreținerea și, după caz, dezvoltarea rețelei de transport într-o anumită zonă și, după caz, interconectările cu alte rețele, precum și cu asigurarea capacității pe termen lung a rețelei de a satisface cereri rezonabile de distribuție de energie electrică;

[...]

26. «mică rețea izolată» înseamnă orice rețea cu un consum mai mic de 3 000 GWh în anul 1996, în care mai puțin de 5 % din consumul anual se obține prin interconectarea cu alte rețele;

27. «microrețea izolată» înseamnă orice sistem cu un consum mai mic de 500 GWh în anul 1996, care nu este interconectat cu alte rețele;

[...]"

6. Articolul 3 alineatul (8) din directivă prevede următoarele:

„(8) Statele membre pot decide să nu aplice dispozițiile articolelor 6, 7, 20 și 22 în cazul în care aplicarea acestora ar obstrucționa realizarea, de drept sau de fapt, a obligațiilor impuse întreprinderilor de energie electrică în interesul economic general și în măsura în care dezvoltarea comerțului nu ar fi afectată atât de mult încât să contravină intereselor Comunității. Interesele Comunității includ, printre altele, concurența în ceea ce privește consumatorii eligibili, în conformitate cu prezenta directivă și cu articolul 86 din tratat.”

7. Articolul 13 prevede:

„Desemnarea operatorilor de rețele de distribuție

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care dețin rețele de distribuție sau care sunt răspunzătoare de acestea să desemneze, pentru o perioadă de timp care urmează a fi stabilită de către statele membre ținând seama de considerente de eficiență și echilibru economic, unul sau mai mulți operatori de rețele de distribuție. Statele membre asigură faptul că operatorii de rețele de distribuție acționează în conformitate cu articolele 14-16.”

8. Articolul 20 din directivă prevede B — *Legislația națională* următoarele:

„Accesul terților

(1) Statele membre asigură punerea în aplicare, pentru toți consumatorii eligibili, a unei rețele de acces al terțelor părți la rețelele de transport și de distribuție. Acest sistem, bazat pe tarife publicate, trebuie aplicat, în mod obiectiv și fără discriminare, între utilizatorii rețelei. Statele membre garantează că aceste tarife sau metodele de calcul al acestora sunt aprobate înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 23 și că aceste tarife și metodele de calcul, atunci când sunt aprobate doar metodele de calcul, sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.

(2) Operatorul unei rețele de transport sau de distribuție poate refuza accesul în cazul în care se confruntă cu o lipsă de capacitate. Refuzul trebuie motivat și justificat în mod corespunzător, în special avându-se în vedere articolul 3. Statele membre garantează, dacă este cazul și dacă accesul este refuzat, că operatorul de rețele de transport sau de distribuție oferă informații pertinente privind măsurile necesare pentru consolidarea rețelei. Părții care solicită aceste informații i se poate impune plata unei redevențe rezonabile, care să reflecte costul furnizării acestor informații.”

9. Legea privind aprovizionarea cu energie electrică și cu gaz (Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung), denumită și Energiewirtschaftsgesetz (denumită în continuare „EnWG”), constituie principalul text legislativ de punere în aplicare a directivei în Germania.

10. Punctul 17 al articolului 3 („Definiții”) din EnWG prevede următoarele:

„«Rețelele de aprovizionare energetică afectate aprovizionării generale» sunt rețelele de aprovizionare energetică afectate distribuției de energie către terți și care, având în vedere mărimea lor, nu sunt de la început amenajate exclusiv în vederea aprovizionării anumitor consumatori finali determinați sau determinabili încă din momentul constituirii rețelei, dar pot să aprovizioneze, în principiu, oricare consumator final.”

11. Articolul 20 din EnWG prevede principiul accesului terților la „rețeaua de aprovizionare energetică” după cum urmează:

„Accesul la rețelele de aprovizionare energetică

1. Operatorii de rețele de aprovizionare energetică trebuie să permită oricărei persoane accesul la rețea, pe baza unor criterii obiective și fără discriminare; aceștia trebuie de asemenea să publice, pe internet, condițiile de acces la rețea, inclusiv contractele tip și tarifele. Operatorii trebuie să coopereze între ei în măsura în care este necesar pentru a garanta un acces eficace la rețea.

[...]

2. Operatorii rețelelor de aprovizionare energetică pot să refuze accesul prevăzut la alineatul 1 cu condiția să demonstreze că din motive operaționale sau din alte motive, acordarea accesului la rețea le este imposibilă sau ar determina pentru ei costuri excesive. [...]”

12. Articolul 21 stabilește „Condițiile și prețurile de acces la rețea” și prevede:

„1. Condițiile și costurile de acces la rețea trebuie să fie rezonabile, nediscriminatorii, transparente și nu mai puțin favorabile decât cele pe care operatorii de rețele de aprovizionare energetică le aplică, le facturează sau le impută în cazuri comparabile pentru prestațiile efectuate în interiorul întreprinderii lor sau furnizate unor întreprinderi conexe sau asociate.”

13. Articolul 110 alineatul 1 din EnWG este o dispoziție care privește în special „rețelele de aprovizionare privată” („Objektnetze”). Acesta prevede:

„Părțile 2 și 3, precum și articolele 4, 52 și 92 din prezenta lege nu se aplică în ceea ce privește exploatarea de rețele de aprovizionare energetică

1. care sunt instalate într-o zonă de exploatare ce constituie, din punct de vedere spațial, o unitate funcțională și care sunt

destinate în special transportului de energie în interiorul întreprinderii sau către întreprinderi conexe în sensul articolului 3 punctul 38³;

3. care sunt instalate într-o zonă care constituie, din punct de vedere spațial, o strictă unitate funcțională și care servesc în special la autoaprovizionare⁵,

2. care sunt instalate într-o zonă privată ce constituie, din punct de vedere spațial, o unitate funcțională și care sunt utilizate de operatorul rețelei sau de un mandatar pentru aprovizionarea cu energie a consumatorilor finali care se pot caracteriza printr-un obiect comercial comun și preeminent,

(a) care depășește un simplu raport comercial de locațiune sau de închiriere și

(b) a cărui derulare ar putea fi complicată în mod excesiv prin aplicarea dispozițiilor citate la începutul prezentului alineat⁴

cu condiția ca rețeaua de aprovizionare energetică să nu fie destinată aprovizionării generale în sensul articolului 3 punctul 17 și ca operatorul de rețea de aprovizionare privată sau mandatarul acestuia să dispună de capacitățile tehnice, economice și în materie de personal pentru a garanta în mod durabil că rețeaua va fi exploatată în conformitate cu dispozițiile prezentei legi.”

sau

14. Dacă o rețea de aprovizionare privată îndeplinește criteriile prevăzute la articolul 110 alineatul 1 punctele 1, 2 sau 3 din EnWG, atunci anumite prevederi din această lege, printre care cele privind accesul terților la rețea, nu se aplică.

3 — Acestea sunt denumite „rețele de exploatare” (Betriebsnetze).

4 — Acestea sunt denumite „rețele de serviciu” (Dienstleistungsnetze).

5 — Acestea sunt denumite „rețele de autoaprovizionare” („Eigenversorgungsnetze”).

II — Situația de fapt, procedura în fața instanței naționale și întrebarea preliminară

15. Flughafen Leipzig/Halle GmbH (Societatea Aeroportul Leipzig/Halle denumită în continuare „FLH”) exploatează Aeroportul Leipzig/Halle. În această calitate, societatea întreține o rețea de aprovizionare prin care își acoperă propriile necesități de energie electrică precum și pe acelea ale altor 93 de întreprinderi stabilite în perimetrul aeroportului. În 2004, această rețea a livrat un total de aproximativ 22 200 MWh, dintre care, pe lângă consumul propriu al FLH de 85,4 %, aproximativ 3 800 MWh sau 14,6 % au fost distribuiți altor întreprinderi stabilite în perimetrul aeroportului.

16. De la începutul anului 2004, citiworks AG (denumită în continuare „citiworks”), o întreprindere care aprovizionează cu energie electrică, a furnizat energie electrică societății DFS Deutsche Flugsicherung GmbH, stabilită în perimetrul Aeroportului Leipzig/Halle.

17. La 12 iulie 2006, ca urmare a unei solicitări a FLH, Ministerul pentru Economie și Muncă al landului Saxonia, în calitate de autoritate de reglementare competentă la nivelul landului, a adoptat o decizie prin care se constata că rețeaua de aprovizionare

energetică a FLH îndeplinea cerințele necesare pentru a beneficia de statutul de rețea de aprovizionare privată, în sensul articolului 110 alineatul 1 punctele 1 și 2 din EnWG.

18. Invocând motivul că această decizie ar avea ca efect să îi împiedice pe terți, precum citiworks, să aibă acces la rețeaua gestionată de FLH la Aeroportul Leipzig/Halle în vederea furnizării de energie electrică clienților stabiliți în aceeași zonă, citiworks a formulat o acțiune împotriva acestei decizii la Oberlandesgericht Dresden.

19. Oberlandesgericht a apreciat că, în măsura în care respectarea dispozițiilor relevante din EnWG nu ar impune FLH sarcini excesive, atunci rețeaua în discuție nu ar putea să fie considerată o „rețea de serviciu” în conformitate cu articolul 110 alineatul 1 punctul 2 din EnWG. Cu toate acestea, rețeaua îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG și ar putea, așadar, să fie calificată drept „rețea de exploatare” și să fie scutită în special de aplicarea dispozițiilor EnWG privind accesul terților. Așadar, acțiunea citiworks nu este, în principiu, întemeiată din punct de vedere al legislației naționale. Cu toate acestea, Oberlandesgericht și-a exprimat îndoielile cu privire la compatibilitatea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG cu cerințele articolului 20 alineatul 1 din Directiva 2003/54.

20. În consecință, prin Ordonanța din 17 octombrie 2006, înregistrată la grefa Curții la 24 octombrie 2006, Kartellsenat al Oberlandesgericht Dresden (Germania) a decis să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare privind următoarea întrebare:

22. La 20 septembrie 2007 a avut loc o ședință.

IV — Principalele argumente ale părților

„Articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Legea privind aprovizionarea cu energie electrică și cu gaz sau «EnWG») este compatibil cu articolul 20 alineatul 1 din Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului în măsura în care, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile din respectivul articol 110 alineatul 1 punctul 1, dispozițiile generale referitoare la accesul la rețea (articolele 20-28a din EnWG) nu sunt aplicabile la ceea ce este denumit rețea de exploatare, chiar în cazul în care accesul liber la rețea nu poate genera nicio complicație excesivă?».

A — Citiworks

23. Societatea citiworks arată că articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG nu este compatibil cu articolul 20 din directivă.

24. Aceasta arată că unul dintre principalele obiective ale directivei este acela de a garanta furnizorilor de energie dreptul de acces la întreaga rețea energetică, astfel încât clienții să-și poată alege liber furnizorul. Cu toate acestea, articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG nu respectă obligația de a asigura accesul la rețea.

III — Procedura în fața Curții

21. Curtea a primit observații de la citiworks, de la Ministerul pentru Economie și Muncă al landului Saxonia, în calitate de autoritate de reglementare competentă la nivelul landului, de la FLH, de la Comisia Comunităților Europene și de la guvernele german, polonez și cel al Regatului Unit.

25. Societatea citiworks arată că scutirea prevăzută în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG este, în practică, automată. Conform majorității autorităților competente la nivel federal și la nivelul landurilor, articolul 110 alineatul 1 punctul

1 din EnWG se aplică direct în măsura în care sunt îndeplinite condițiile pe care le prevede. În timp ce numeroși operatori de rețea au prezentat cereri ca să se constate că această dispoziție se aplică rețelelor proprii, alții pleacă de la premisa că îndeplinesc cerințele acestui articol și nu mai solicită nicio declarație în acest sens.

nu poate justifica o scutire generală și automată, precum cea prevăzută la articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG.

B — FLH

26. Pe de altă parte, nicio prevedere din directivă nu autorizează statele membre să stabilească în mod liber situațiile în care pot deroga de la principiul libertății de acces la rețea.

27. Excepția prevăzută la articolul 26 din directivă pentru micile rețele izolate nu justifică o dispoziție precum articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, întrucât Comisia nu a fost sesizată cu nicio cerere de derogare din partea Germaniei, iar rețelele acoperite prin dispoziția națională nu sunt nici microrețele, nici mici rețele izolate, astfel cum sunt acestea definite la articolul 2 punctele 26 și 27 din directivă.

28. Din directivă nu se poate deduce o scutire generală a rețelelor, din motive structurale, de obligațiile privind accesul terților. Dacă se poate confirma faptul că obligațiile privind accesul terților pot impune o sarcină excesiv de grea asupra micilor rețele, aceasta

29. Cu titlu introductiv, FLH susține că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este inadmisibilă, deoarece întrebarea care a fost adresată Curții este ipotetică. Într-adevăr, instanța de trimitere invocă în întrebarea sa o redactare a articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG care nu există în realitate. Pe de altă parte, răspunsul la această întrebare nu este relevant pentru soluționarea litigiului aflat pe rolul instanței de trimitere.

30. Pe fond, FLH susține că articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG este compatibil cu dreptul comunitar. Rețelele menționate în această dispoziție sunt rețele interne create de întreprinderi pentru aprovizionarea proprie și nu afectează concurența. Acestea nu aparțin, așadar, domeniului de aplicare la directivei.

31. Consumul rețelei în discuție fiind în fapt mult inferior consumului unei „microrețele izolate”, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 27 din directivă⁶, atestă cele menționate. Excluderea unei astfel de rețele nu este, așadar, de natură să implice o denaturare semnificativă a concurenței pe piața internă de energie.

34. Pentru aceste motive, articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG este compatibil cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

*C — Sächsisches Staatsministerium für
Wirtschaft und Arbeit*

32. Articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG este pur și simplu expresia puterii discreționare de care dispunea legiuitorul german la transpunerea directivei. Articolul 3 alineatul (8), articolul 13, articolul 15 alineatul (2) litera (d), articolul 15 alineatul (2) ultimul paragraf și articolul 20 alineatul (1) din directivă prevăd efectiv un ansamblu de posibilități de a deroga de la dispozițiile privind separarea rețelelor, racordarea și accesul la rețea.

35. În opinia acestei părți, rețeaua în discuție în prezenta procedură, care ar putea să beneficieze de o derogare în aplicarea articolului 110 alineatul 1 din EnWG nu este nici o rețea de transport și nici o rețea de distribuție în sensul directivei, ci o rețea care servește în principal la autoaprovizionarea FLH. Prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al directivei și nu există nicio obligație de a asigura accesul terților la această rețea, în conformitate cu dispozițiile directivei.

33. FLH subliniază că este o societate care asigură servicii de interes economic general, în sensul articolului 3 alineatul (8) din directivă și că nu este numai un simplu distribuitor de energie. FLH își asumă obligația de a exploata un aeroport. Prin urmare, rețeaua privată de furnizare a energiei electrice pe care o gestionează nu este o rețea de distribuție în sensul directivei.

36. Mai mult, FLH nu poate fi calificată drept operator al unei rețele de distribuție în sensul articolului 2 punctul 6 din directivă, obiectivul său principal fiind acela de a exploata un aeroport și, prin urmare, societatea nu poate să se conformeze în întregime obligațiilor impuse unui operator de rețea de distribuție.

⁶ — O microrețea izolată este o rețea care a avut un consum mai mic de 500 GWh în 1996. Consumul rețelei în discuție pentru anul 1996 nu este cunoscut, dar din dosar rezultă că a variat între 19 GWh și 23 GWh între 2000 și 2007.

37. Așadar, articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG nu se referă decât la rețelele

care nu fac parte din domeniul de aplicare al directivei și este compatibil cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

consumatoare nu există, totuși, terți. Ca urmare, normele privind liberalizarea pieței de energie nu se aplică decât rețelelor care implică participarea unor terți.

D — *Guvernul german*

38. Guvernul german susține că, în conformitate cu interpretarea sistematică și teleologică a directivei, „instalațiile consumatoare” nu intră în domeniul său de aplicare. O instalație consumatoare este instalația de energie electrică a unui consumator final, care include și rețelele instalate de către astfel de consumatori și care distribuie energie în cadrul unei instalații închise.

39. Astfel cum rezultă din definiția „operatorului rețelei de distribuție” de la articolul 2 punctul 6 din directivă și din obligațiile acestor operatori prevăzute la articolul 14 din directivă, această reglementare se referă numai la întreprinderile care gestionează rețelele de distribuție alocate aprovizionării cu energie a publicului, ceea ce exclude instalațiile consumatoare.

40. În plus, reglementarea aplicabilă liberalizării pieței de energie are ca obiect să confere terților dreptul de a-și alege în mod liber furnizorul de energie. În cazul unei instalații

41. Chiar dacă aprovizionează mai multe persoane fizice sau juridice având calitatea de clienți, unele rețele trebuie să fie considerate instalații consumatoare, dacă acești clienți nu pot fi considerați ca fiind veritabili terți. Aceasta este situația părților care sunt asociate cu operatorul instalației consumatoare în cadrul unei „comunități de aprovizionare” care poate fi rezultatul unor împrejurări de fapt sau de drept. Întrucât astfel de clienți nu sunt veritabili terți în raport cu operatorul de rețea, nu este necesar să li se asigure dreptul la alegerea liberă a furnizorului de energie electrică, iar normele privind liberalizarea pieței de energie electrică nu li se aplică.

42. Articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG are ca obiectiv tocmai pe acela de a exclude astfel de rețele în raport cu care nu există cu adevărat terți de la obligațiile privind accesul terților. Acesta este, așadar, compatibil cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

E — *Guvernul polonez*

43. Guvernul polonez apreciază că articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG nu este compatibil cu directiva.

44. Guvernul polonez amintește că în special din considerentul (11) și din articolul 3 alineatul (8) din directivă rezultă că statele membre pot să prevadă excepții de la principiul accesului terților la rețea, derogările cu caracter general fiind, cu toate acestea, excluse.

45. Considerentul (11) al directivei implică în mod clar faptul că o scutire de obligațiile privind accesul terților în favoarea operatorilor micilor rețele presupune existența unei sarcini administrative și financiare disproporționate. Este probabil că pentru micii operatori, respectarea cerințelor administrative impuse de directivă este mai dificilă și costurile aferente vor fi mai dificil de compensat, ținând cont de cantitatea relativ limitată de energie electrică vândută. În plus, în prezenta cauză, operatorul rețelei de transport este de asemenea obligat să contribuie la securitatea aprovizionării cu energie electrică.

46. Cu toate acestea, înainte ca operatorul unei mici rețele să poată fi scutit de obligațiile

privind accesul terților, este necesar să se analizeze dacă respectarea acestor obligații ar determina costuri disproporționate. În acest scop, autoritățile naționale competente trebuie să efectueze o evaluare economică completă a situației operatorului de rețea, ținând cont de necesitatea de a asigura securitatea aprovizionării clienților finali ai operatorului de rețea.

47. O dispoziție a legislației naționale precum articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, care permite ca operatorii micilor rețele de distribuție să fie scutiți de obligațiile privind accesul terților, chiar dacă acest fapt nu presupune dificultăți excesive pentru operatorul în discuție, este, așadar, incompatibilă cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

F — *Guvernul Regatului Unit*

48. Guvernul Regatului Unit este de părere că dispoziția națională în discuție este compatibilă cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

49. Guvernul Regatului Unit amintește că unul dintre obiectivele primordiale ale directivei a fost acela de a institui libera concurență, având în special în vedere între-

prinderile aflate în poziție de monopol sau cvasimonopol care împiedică funcționarea eficientă a concurenței. Cu toate acestea, micile întreprinderi de energie electrică și întreprinderile care nu furnizează energie electrică clienților pentru consumul casnic nu erau avute în vedere cu prioritate de legiuitorul comunitar. Pe de altă parte, îndeplinirea obligațiilor pe care articolele 14-20 din directivă le impun operatorilor rețelelor de distribuție presupune costuri considerabile. În consecință, articolul 20 din directivă trebuie să fie interpretat astfel încât să permită statelor membre să scutească de obligațiile privind accesul la rețea anumite categorii de entități, definite cu grijă și în mod strict.

50. Aplicarea dispozițiilor directivei chiar și în cazul celor mai mici rețele ar fi absurdă și nerezonabilă. Respectarea obligațiilor privind accesul terților ar face prea dificilă gestionarea rețelelor mici și noi și ar implica pentru acestea mai multe dificultăți de a concura în mod efectiv cu marile întreprinderi de energie electrică. În schimb, scutirea acestora de obligațiile privind accesul terților ar avea un impact neglijabil asupra liberalizării pieței de energie electrică, dată fiind sfera foarte limitată în care operează acestea.

51. În sfârșit, conform modului de redactare a definiției termenului „distribuție” la articolul 2 punctul 5 din directivă, aceasta se efectuează „în scopul furnizării către consumatori”. În consecință, furnizarea către consumatori trebuie să constituie obiectivul principal al unei rețele de distribuție, ceea ce, în mod evident nu este cazul FLH, care

consumă ea însăși 85,4 % din energia electrică transportată prin rețeaua sa. Obiectivul principal al FLH este acela de a exploata un aeroport.

G — *Comisia*

52. Comisia este de părere că articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG este incompatibil cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

53. În opinia Comisiei, articolul 20 din directivă, care impune ca terții să aibă acces la rețelele de transport și de distribuție, este aplicabil în situația de fapt care a condus la litigiul în fața instanței de trimitere. Rețeaua în discuție este o rețea de distribuție în sensul articolului 2 punctul 6 din directivă, deoarece servește distribuirii de energie electrică pentru FLH și pentru 93 de alte întreprinderi situate în perimetrul aeroportului. Libertatea de acces la o astfel de rețea trebuie, așadar, să fie asigurată în conformitate cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

54. Astfel cum rezultă din considerentele (6) și (7) ale directivei, principiul accesului terților este esențial pentru realizarea deplină a pieței interne de energie. Limitările privind aplicarea acestui principiu nu pot fi, așadar,

admise decât în împrejurări clar definite. Astfel, directiva prevede o singură excepție generală de la obligațiile privind accesul terților. Această excepție este enunțată la articolul 20 alineatul (2) și este legată de lipsa capacității necesare a operatorului de rețea. Cu toate acestea, această dispoziție a directivei nu poate justifica o excepție generală definită prin lege, rețelele de exploatare în sensul articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG nefiind nici în mod necesar și nici în mod constant într-o situație de capacitate insuficientă.

55. Capacitatea redusă a unor rețele și importanța lor economică limitată nu justifică scutirea lor, din principiu, de la aplicarea principiului libertății de acces. Capacitatea rețelei are un rol numai pentru aspectele care privesc separarea juridică a operatorilor de rețele de distribuție, astfel cum rezultă din articolul 15 alineatul (2) din directivă.

56. Articolul 13 din directivă nu permite să se justifice scutirea anumitor rețele de obligațiile privind accesul terților.

57. Nici excepția prevăzută la articolul 26 alineatul (1) din directivă pentru „microsistemele izolate” nu trebuie să servească drept temei pentru articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, în special pentru că nu i s-a adresat Comisiei nicio cerere în acest scop.

V — Admisibilitate

58. FLH a contestat admisibilitatea întrebării adresate, în special pentru motivul că aceasta are în vedere o ipoteză care nu corespunde celei formulate de legislația națională în discuție, fiind, așadar, ipotetică.

59. Potrivit unei jurisprudențe constante, numai instanțele naționale au competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. Curtea nu poate refuza cererea unei instanțe naționale decât atunci când este evident că interpretarea unei norme comunitare solicitată de instanța națională nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, sau atunci când problema este de natură generală sau ipotetică⁷.

60. Cu toate acestea, nu aceasta este situația în speță. Rezultă clar din hotărârea sa că instanța de trimitere are îndoieli cu privire

⁷ — A se vedea printre altele Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman (C-415/93, Rec., p. I-4921, punctele 59-61), Hotărârea din 27 noiembrie 1997, Somalfruit și Camar (C-369/95, Rec., p. I-6619, punctele 40 și 41), și Hotărârea din 13 iulie 2000, Idéal tourisme (C-36/99, Rec., p. I-6049, punctul 20).

la compatibilitatea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, astfel cum este formulat, cu articolul 20 alineatul (1) din directivă.

așa-numitele „rețele de exploatare”, instalate într-o zonă de exploatare care constituie, din punct de vedere spațial, o unitate funcțională și care sunt în special destinate transportului de energie în interiorul întreprinderii sau către întreprinderi conexe.

61. Este adevărat că întrebarea adresată Curții nu se referă numai la articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, astfel cum este formulat, ci adaugă mențiunea „chiar în cazul în care accesul liber la rețea nu poate să determine nicio complicație excesivă”. Prin această formulare, instanța de trimitere a identificat pur și simplu ceea ce, în opinia sa, constituie sursa problemei privind compatibilitatea legislației naționale de transpunere cu directiva, și anume faptul că derogarea de la obligația privind accesul terților este acordată fără o altă analiză a sarcinilor reale pe care le poate implica în realitate pentru operatorul rețelei respectarea unor astfel de obligații, în timp ce, în opinia instanței de trimitere, directiva impune ca aceste sarcini să fie luate în considerare. Totuși aceasta nu are ca efect să confere întrebării o natură ipotetică.

62. Prin urmare, cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este admisibilă și întrebarea adresată Curții este, în esență, aceea dacă articolul 20 alineatul (1) din directivă este contrar unei legislații naționale precum articolul 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, care exclude, în principiu, aplicarea dispozițiilor privind accesul terților la

VI — Cu privire la fond

63. Directiva marchează cea de a doua etapă a liberalizării pieței de energie electrică în cadrul Comunității Europene. Aceasta are ca obiectiv să realizeze piața internă de energie electrică, obiectiv început deja prin Directiva 96/92/CE⁸ (denumită în continuare „Prima directivă privind energia electrică”)⁹.

64. Unul dintre elementele cheie ale liberalizării pieței interne a energiei electrice este accesul terților la rețea. În directivă, principiul accesului terților este exprimat la articolul 20 alineatul (1), care impune statelor membre să asigure implementarea unui

8 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 19 decembrie 1996 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică (JO 1997, L 27, p. 20).

9 — Un al treilea pachet legislativ a fost prezentat de Comisie la 19 septembrie 2007 (a se vedea Comunicatul de presă al Comisiei IP/07/1361 și expunerea de motive privind cel de al treilea pachet referitor la energie, care poate fi consultată la adresa http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/doc/2007_09_19_explanatory_memo_en.pdf). Se pare că modificările propuse nu privesc dispoziția în litigiu din prezenta cauză.

sistem de acces al terților la rețelele de transport și de distribuție. Din aceeași dispoziție rezultă că numai rețelele denumite „de transport” sau „de distribuție”, în sensul directivei, sunt supuse obligațiilor privind accesul terților în conformitate cu directiva.

65. Este necontestat faptul că o rețea precum cea gestionată de FLH nu constituie o rețea de transport¹⁰. Pentru a se confirma dacă FLH este totuși obligată să permită accesul terților la rețea în conformitate cu articolul 20 alineatul (1) din directivă, rămâne să se stabilească dacă sistemul în discuție ar putea fi un sistem de distribuție.

66. În această privință, se va arăta pe scurt că posibilitatea de a califica și FLH, de exemplu, ca fiind „furnizor” și/sau „vânzător angro” de energie electrică în sensul directivei rămâne în discuție. Aceste posibile calificări suplimentare sunt, totuși, fără relevanță pentru prezenta cauză, întrucât din directivă nu se poate deduce că acestea ar împiedica FLH să fie în același timp un operator al rețelei de distribuție și, în această calitate, să fie supus în principiu obligației de a permite terților să aibă acces la rețeaua de distribuție pe care o gestionează.

67. Prin urmare, întrebarea relevantă în prezenta cauză este aceea dacă o rețea precum cea gestionată de FLH și care poate fi exceptată în aplicarea legislației germane contestate este de fapt o „rețea de distribuție” în sensul directivei.

68. Directiva nu definește noțiunea „rețea de distribuție”, dar definește „distribuția” ca fiind „transportul de energie electrică în rețele de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării sale către consumatori, dar fără a include furnizarea”¹¹.

69. În aceste condiții, este necesar, pentru a stabili conținutul noțiunii „rețea de distribuție” în sensul directivei, să se analizeze nu numai formularea dispoziției relevante din directivă, dar și contextul acesteia și obiectivele urmărite de reglementarea din care aceasta face parte¹².

70. Directiva are ca obiectiv realizarea pieței interne de energie electrică, liberalizând și

10 — Conform articolului 2 punctul 3 din directivă, prin „transport” se înțelege transportul de energie electrică în rețeaua de foarte înaltă și înaltă tensiune, interconectată în scopul furnizării către consumatorii finali sau distribuitori, dar fără să includă și furnizarea.

11 — A se vedea articolul 2 punctul 5 din directivă.

12 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck (292/82, Rec., p. 3781, punctul 12), Hotărârea din 21 februarie 1984, St. Nikolaus Brennerei und Likörfabrik (337/82, Rec., p. 1051, punctul 10), și Hotărârea din 14 octombrie 1999, Adidas (C-223/98, Rec., p. I-7081, punctul 23).

armonizând condițiile de funcționare a pieței energiei electrice, în vederea deplinei integrări a piețelor naționale într-o piață unică a energiei, cu adevărat operațională¹³.

71. Obiectivul de a asigura echitatea între statele membre în privința deschiderii pieței¹⁴ necesită o interpretare unitară a domeniului material de aplicare a directivei. Aceasta cere ca eventualele restricții de la principiul general al accesului terților să fie interpretate în mod strict și să fie limitate la cele prevăzute în conformitate cu directiva. Aceasta exclude de asemenea posibilitatea ca o dispoziție precum articolul 13 din directivă, care prevede că statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor proprietare sau care răspund de rețelele de distribuție să desemneze unul sau mai mulți operatori de rețele de distribuție, să poată lăsa statelor membre o libertate totală în a defini „rețeaua de distribuție”.

72. Mai mult, din directivă rezultă că unul dintre elementele esențiale ale liberalizării piețelor energiei este acela de a asigura consumatorilor de energie electrică dreptul de a-și alege în mod liber furnizorul și ca

toți furnizorii să își poată oferi în mod liber produsele clienților¹⁵. Aceste două drepturi sunt în mod necesar legate întrucât, în măsura în care clienții trebuie să își aleagă în mod liber furnizorii, atunci este necesar ca aceștia din urmă să poată avea acces, pentru o remunerație adecvată și nediscriminatorie, la diferitele rețele de transport și de distribuție care aduc energia electrică până la clienți.

73. Importanța principiului accesului liber al terților reiese de asemenea din istoricul legislativ al directivei. Dispoziția care impune statelor membre să asigure accesul terților constituia un element esențial al propunerii Comisiei de modificare a Primei directive privind energia electrică¹⁶ și a fost preluată, neschimbată în esență, la articolul 20 din directivă.

74. În plus, în jurisprudența sa referitoare la prima directivă privind energia electrică, Curtea a subliniat deja importanța unui acces nediscriminatoriu al terților la rețea¹⁷.

75. În lumina acestor considerații trebuie să fie interpretat conținutul noțiunii „rețea de distribuție”, care este esențial în ceea

13 — A se vedea expunerea de motive prezentată de Comisie cu Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 96/92/CE și a Directivei 98/30/CE privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de gaz natural (COM/2001/0125 final).

14 — A se vedea expunerea de motive citată la nota de subsol 13.

15 — A se vedea considerentul (4) al directivei. Punerea integrală în aplicare a acestei libertăți de alegere trebuia să fie accesibilă clienților nerezidenți la 1 ianuarie 2003 și tuturor categoriilor de clienți cel târziu la 1 ianuarie 2005.

16 — COM/2001/125 final (JO 2001, C 240E, p. 60).

17 — A se vedea Hotărârea din 7 iunie 2005, *Vereeniging voor Energie, Milieu en Water* și alții (C-17/03, Rec., p. I-4983, punctele 42-46).

ce privește conținutul concret al accesului terților, în sensul articolului 20 alineatul (1) din directivă. În primul rând, vom analiza în ce măsură unele criterii, precum capacitatea și obiectivul rețelei, sunt esențiale pentru calificarea acesteia drept „rețea de distribuție”.

76. Putem arăta mai întâi că directiva nu definește niciun prag, în sensul de capacitate, pentru ca o rețea de energie electrică să fie calificată drept „rețea de distribuție”. Cu toate acestea, în cadrul directivei, mărimea unei rețele este un element relevant pentru aplicarea unor obligații esențiale, mai ales în ceea ce privește separarea juridică a operatorilor rețelelor de distribuție¹⁸.

77. În ceea ce privește obligația de a acorda acces terților, acest element pare a fi relevant numai în împrejurări excepționale¹⁹, și anume în legătură cu definiția microrețelelor și a micilor rețele izolate, pentru care statele membre pot acorda scutiri, în special în ceea ce privește obligațiile privind accesul terților. Cu toate acestea, posibilitatea de a scuti rețelele izolate este justificată în principal nu

prin capacitatea lor redusă, ci prin faptul că astfel de rețele fie nu sunt conectate la o rețea mai importantă, fie primesc cantități foarte mici de energie electrică dintr-o rețea mai importantă, ceea ce le supune unor constrângeri tehnice foarte specifice, în special în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali²⁰. Pragul privind microrețelele izolate a fost, așadar, stabilit într-un scop foarte precis și nu poate fi privit ca un indicator general al capacității rețelelor, pe care legiuitorul comunitar intenționa sau nu intenționa să îl reglementeze.

78. În opinia noastră, aceasta arată că, în principiu, directiva este destinată să se aplice unei mari varietăți de rețele, indiferent de mărimea lor, ceea ce nu exclude posibilitatea de a adapta aplicarea unor obligații esențiale stabilite în directivă, astfel cum este cazul separării juridice în funcție de capacitatea rețelei în cauză.

79. În plus, dacă excluderea unei rețele „mici” din domeniul de aplicare al directivei poate să nu aibă în mod necesar un impact

18 — Articolul 15 din directivă, care se referă la „separarea juridică a operatorilor de rețele de distribuție” prevede în ultima frază a alineatului (2) că „statele membre pot decide să nu aplice dispozițiile alineatelor (1) și (2) întreprinderilor de energie electrică integrate care alimentează mai puțin de 100 000 consumatori racordați sau care aprovizionează mici rețele izolate”. A se vedea de asemenea considerentul (11) al directivei, care prevede că „pentru a evita impunerea unei sarcini financiare și administrative disproporționate asupra micilor întreprinderi de distribuție, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea, după caz, de a excepta aceste întreprinderi de la cerințele juridice privind decuplarea distribuției”.

19 — A se vedea articolul 26, care permite ca, în anumite condiții, microrețelele și micile rețele izolate să nu fie supuse obligațiilor privind accesul terților.

20 — „Rețelele de exploatare” în sensul EnWG sunt în principiu închise, dar aceasta nu înseamnă că sunt rețele izolate, deoarece pot primi energie electrică din rețelele mai importante la care sunt racordate.

semnificativ asupra concurenței și, prin urmare, asupra liberalizării sectorului energiei electrice, aceasta nu permite să fie afectate consecințele pe care excluderea unei întregi categorii de rețele de mici dimensiuni le-ar putea avea pentru concurență.

rețelei drept „rețea de distribuție”. Această problemă rezultă din utilizarea expresiei „în vederea livrării sale către consumatori” în definiția termenului „distribuție” la articolul 2 punctul 5 din directivă.

80. În orice caz, indiferent de dificultățile evidente de a defini în ce caz o rețea trebuie considerată ca fiind „mică”, nimic nu demonstrează că numai rețelele relativ „mici” vor fi scutite în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG. De îndată ce acestea îndeplinesc condițiile prevăzute în această dispoziție, rețelele beneficiază de scutire, indiferent care este cantitatea de energie electrică furnizată. Aceasta înseamnă, de exemplu, că aeroporturi mult mai importante decât Aeroportul Leipzig/Halle pot fi exonerate de obligațiile privind accesul terților, în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG.

81. Așadar, suntem de părere că dimensiunile mici ale unei rețele nu constituie un criteriu esențial care ar permite să se refuze calificarea unei rețele precum cea gestionată de FLH drept „rețea de distribuție” și să o excludă, din principiu, de la aplicarea principiului accesului terților.

82. În al doilea rând, trebuie să se stabilească în ce măsură obiectivul pentru care se gestionează o rețea este esențial pentru calificarea

83. Scutirea anumitor rețele de obligațiile privind accesul terților având ca unic temei obiectivul pentru care acestea sunt gestionate comportă riscul că aceeași rețea, în funcție de aspectul dacă este gestionată ca parte a unei alte activități sau ca activitate autonomă, va fi sau nu va fi eligibilă să fie scutită de obligațiile privind accesul terților. De exemplu, dacă FLH ar încredința gestionarea rețelei sale de energie electrică unei alte societăți care să aibă ca unic obiectiv gestionarea rețelei în scopul de a furniza energie electrică aeroportului și altor utilizatori finali situați în zona aeroportuară, atunci distribuția de energie electrică ar fi cu siguranță asigurată „în scopul furnizării către consumatori”, în conformitate cu prevederile articolului 2 punctul 5 din directivă. Astfel, neaplicarea în cazul „rețelelor de exploatare” a obligațiilor privind accesul terților ar putea să determine un tratament diferit în privința aceleiași rețele, numai pe baza obiectivului activității operatorului de rețea.

84. Dacă ar trebui urmată această abordare, aceasta ar însemna de asemenea că același client, de exemplu un magazin sau un restaurant ar avea sau nu ar avea dreptul de a alege în mod liber dintre furnizorii de energie electrică, în funcție de obiectivul activității operatorului care gestionează rețeaua de energie

electrică la care este racordat pentru a fi alimentat cu energie electrică. Astfel, exonerarea anumitor rețele de obligațiile privind accesul terților pe baza obiectivului pentru care sunt gestionate ar avea ca rezultat o diferență de tratament privind clienții finali.

85. Aceste considerații sugerează că a subordona calificarea unei rețele drept „rețea de distribuție” condiției ca aceasta să aibă ca obiectiv principal furnizarea de energie electrică publicului în ansamblu ar conduce la o discriminare semnificativă între operatorii rețelor, precum și între clienți. O astfel de soluție pare dificil de conciliat cu obiectivul unui acces nediscriminatoriu al terților și cu dreptul consumatorului final de a-și alege liber furnizorul de energie, prevăzute în directivă.

86. Pe de altă parte, nu credem că anumitor rețele mici sau închise li se poate nega din principiu calificarea drept „rețea de distribuție” din motive structurale. Astfel, s-a susținut că obligațiile pe care le impune directiva operatorilor rețelor de distribuție și în particular obligațiile privind accesul terților la rețea constituie, în sine, o obligație excesivă pentru anumiți operatori de rețea, în special atunci când este vorba de mici operatori, nou sosiți pe piață și/sau al căror obiectiv principal nu îl reprezintă furnizarea

de energie clienților. Pentru acest motiv, astfel de operatori nu pot avea vocație să fie supuși obligațiilor pe care le impune directiva operatorilor rețelor de distribuție.

87. Această abordare nu trebuie să fie urmată. Statele membre dispun de o marjă însemnată de apreciere în ceea ce privește modalitățile practice de punere în aplicare a obligațiilor privind accesul terților prevăzute de directivă. Statele membre pot să prevadă, eventual, o simplificare a regimului administrativ în favoarea rețelor mai mici sau nou create sau în favoarea acelorora al căror obiectiv principal nu este furnizarea de energie clienților. Astfel, pentru un operator dat, sarcina concretă legată de respectarea unor astfel de obligații este, într-o anumită măsură, rezultatul alegerilor legislative făcute de fiecare stat membru²¹. Prin urmare, un astfel de motiv nu ar putea să justifice, în sine, scutirea totală a unor astfel de rețele de obligațiile pe care le impune directiva operatorilor rețelor de distribuție și în special de obligațiile privind accesul terților.

88. Rezultă că niciunul dintre motivele invocate mai sus nu poate justifica, în sine, excluderea unei rețele precum cea gestio-

21 — De exemplu, legiuitorul german a optat pentru un control *ex-ante* al tarifelor de acces la rețea, „un instrument de reglementare greoi și specific economiei dirijate neimpus de dreptul comunitar, mai degrabă decât să se limiteze la controlul metodelor de calcul al acestor tarife”. A se vedea Thomas von Danwitz, „Regulation and Liberalisation of the European Electricity Market — A German View”, *Energy Law Journal*, vol 27:423, 2006, p. 448.

nată de FLH din conținutul noțiunii „rețea de distribuție” în sensul directivei.

89. Dimpotrivă, un anumit număr de elemente sugerează că o rețea precum cea gestionată de FLH ar trebui să fie calificată, în fapt, drept rețea de distribuție în sensul directivei.

90. Deși rezultă că rețeaua în discuție este utilizată în principal pentru nevoile proprii de energie electrică ale FLH²², nu trebuie să se uite că aproximativ 15 % din cantitatea totală de energie electrică consumată în 2004 a fost distribuită terților, ceea ce, conform hotărârii de trimitere, corespunde consumului a aproximativ 1 000 de gospodării alcătuite din trei persoane, și această cifră crește cu regularitate²³. Prin urmare, furnizarea de energie electrică terților, deși poate că nu este preponderentă, este departe de a fi neglijabilă.

91. De asemenea, nu înțelegem de ce cele 93 de întreprinderi situate în perimetrul

aeroportului Leipzig/Halle nu ar trebui să fie considerate „veritabili” terți. Acestea sunt stabilite în perimetrul aeroportului, dar își urmăresc propriul obiectiv comercial. Relația contractuală care le leagă de FLH este constituită, în principal, astfel cum s-a confirmat în cadrul ședinței, de un contract de închiriere. Situația acestor 93 de întreprinderi nu este, așadar, fundamental diferită de situația acelor care închiriază spații în centrele de afaceri sau într-un centru comercial. Așadar, aceste întreprinderi ar trebui, în principiu, să fie în măsură să își aleagă în mod liber furnizorul de energie electrică. În acest scop, rețeaua care furnizează energie electrică la punctul de racordare a instalațiilor private ale acestor consumatori ar trebui, în principiu, să fie accesibilă terților.

92. Pentru aceste motive, considerăm că o rețea precum cea pe care o gestionează FLH ar trebui să fie calificată drept „rețea de distribuție”, în sensul directivei.

93. Totuși, aceasta nu înseamnă că o astfel de rețea nu poate fi scutită, în conformitate cu directiva, de obligațiile privind accesul terților. Directiva prevede într-adevăr un anumit număr de dispoziții care scutesc rețelele de anumite obligații, în încercarea de a asigura un echilibru între necesitatea de a acorda terților accesul la rețea, apărând totodată motive imperative de interes general,

22 — Astfel cum s-a menționat deja la punctul 15 din prezentele concluzii, pentru 2004, cantitatea de energie consumată prin această rețea s-a ridicat la aproximativ 22 200 MWh, din care aproximativ 3 800 MWh sau 14,6 % au fost furnizați altor întreprinderi situate în zona aeroportuară.

23 — Conform hotărârii de trimitere, previziunile pentru 2007 preconizau o cantitate de energie furnizată altor întreprinderi situate în incinta aeroportului de aproximativ 8000 MWh, care reprezintă echivalentul consumului a 2000 de gospodării alcătuite din 3 persoane, cantitatea de energie furnizată de rețeaua în discuție către terți dublându-se astfel în numai trei ani.

cum sunt siguranța aprovizionării și prestările de servicii de interes economic general.

este dificil să se admită că o scutire bazată pe lipsa de capacitate poate avea o durată nedeterminată.

94. În temeiul articolului 3 alineatul (8) din directivă, statele membre pot să decidă să nu aplice dispozițiile articolului 20 „în cazul în care aplicarea acestora ar obstructiona realizarea de drept sau de fapt a obligațiilor impuse întreprinderilor de energie electrică în interesul economic general și în măsura în care dezvoltarea comerțului nu ar fi afectată atât de mult încât să contravină intereselor Comunității”. Dacă nu se poate exclude ca anumite „rețele de exploatare” eligibile să fie scutite, în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG să îndeplinească aceste condiții, nimic nu permite să se concluzioneze că aceasta este situația întotdeauna, fără o altă analiză a condițiilor de funcționare ale unei anumite rețele.

96. Astfel cum am menționat mai sus, articolul 26 din directivă prevede o excepție în favoarea microréțelelor și a micilor rețele izolate, fiind vorba în special de obligațiile privind accesul terților. Cu toate acestea nu există nicio dovadă că rețeaua gestionată de FLH sau totalitatea „rețelelor de exploatare” eligibile să beneficieze de o scutire în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG sunt izolate în sensul directivei. Mai mult, aplicarea acestei excepții presupune ca statul membru să prezinte Comisiei o cerere, or Germania nu a formulat niciodată o astfel de cerere. Pentru fiecare din aceste motive, este exclus ca o scutire în favoarea „rețelelor de exploatare”, în aplicarea articolului 110 alineatul 1 punctul 1 din EnWG, să se poată întemeia, în principiu, pe articolul 26 din directivă.

95. O rețea de distribuție poate de asemenea să fie scutită de obligațiile privind accesul terților în conformitate cu articolul 20 alineatul (2) din directivă „în cazul în care se confruntă cu o lipsă de capacitate”. Din nou, nu se poate exclude ca această dispoziție să autorizeze o scutire în favoarea anumitor „rețele de exploatare”, dar cu siguranță aceasta nu are loc în cazul în care nu există dovezi detaliate privind lipsa de capacitate pentru a permite accesul terților. În plus,

97. Rezultă din cele de mai sus că excluderea de la aplicarea în cazul „rețelelor de exploatare”, în sensul EnWG, a dispozițiilor referitoare la obligațiile privind accesul terților nu poate fi justificată de modul de redactare, de contextul și de scopul directivei.

VII — Concluzii

98. În lumina considerațiilor precedente suntem de părere că trebuie să răspundem întrebării adresate de Oberlandesgericht Dresden după cum urmează:

„Articolul 20 alineatul (1) din Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale care exclude, în principiu, aplicarea dispozițiilor privind accesul terților la rețelele de distribuție instalate într-o zonă de exploatare care constituie, din punct de vedere spațial, o unitate funcțională și care sunt în special destinate transportului de energie în interiorul întreprinderii sau către întreprinderi conexe.”